PATVIRTINTA

Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos
Vykdomojo komiteto 2025 m. gruodžio 18 d.
nutarimu Nr. 1KPO-7-(1.7 E)

UNESCO PROGRAMOS „ŽMOGUS IR BIOSFERA“

LIETUVOS NACIONALINIO KOMITETO NUOSTATAI

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. UNESCO programos „Žmogus ir biosfera“ Lietuvos nacionalinio komiteto nuostatai (toliau – Nuostatai) reglamentuoja UNESCO programos „Žmogus ir biosfera“ Lietuvos nacionalinio komiteto (toliau – Nacionalinis komitetas) veiklos tikslą ir funkcijas, teises ir pareigas, Nacionalinio komiteto sudėtį, sudarymo tvarką, narių teises ir pareigas, narių atšaukimo tvarką ir darbo organizavimą.

2. Nacionalinis komitetas savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos ratifikuotomis tarptautinėmis sutartimis, Lietuvos Respublikos įstatymais ir Vyriausybės nutarimais, Valstybės pažangos strategijomis, Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos ir jos sekretoriato nuostatais, Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos strateginėmis veiklos gairėmis, UNESCO programos ,,Žmogus ir biosfera“ (toliau – Programa) Tarptautinės koordinavimo tarybos dokumentais, Programos ir jos Pasaulinio biosferos rezervatų tinklo Hangdžou strateginiu veiksmų planu 2026-2035 m., Pasaulinio biosferos rezervatų tinklo statutais ir šiais Nuostatais.

3. Nacionalinio komiteto steigėja yra Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija (toliau – Nacionalinė komisija). Nacionalinis komitetas yra patariamoji visuomeninė institucija, neturinti juridinio asmens teisių.

4. Nacionalinio komiteto Nuostatus, Nacionalinei komisijai pritarus, tvirtina Nacionalinės komisijos Vykdomasis komitetas (Toliau – Vykdomasis komitetas).

5. Nacionalinio komiteto darbo organizacinį ir techninį aptarnavimą organizuoja Nacionalinės komisijos sekretoriatas, vadovaudamasis Nacionalinės komisijos nuostatais ir Nacionalinės komisijos sekretoriato nuostatais.

6. Informacija apie Nacionalinio komiteto veiklą skelbiama Nacionalinės komisijos interneto svetainėje.

II SKYRIUS

NACIONALINIO KOMITETO VEIKLOS TIKSLAS IR FUNKCIJOS

7. Nacionalinio komiteto veiklos strateginis tikslas – užtikrinti aktyvų Lietuvos Respublikos dalyvavimą Programoje, įgyvendinant Programos ir Nacionalinės komisijos nustatytus tikslus.

7.1 Stiprinti Programos įgyvendinimą Lietuvos nacionalinėje politikoje ir užsienio veikloje;

7.2 Skatinti Lietuvos pilietinę visuomenę ir bendruomenes maksimaliai pasinaudoti Programos teikiama nauda;

7.3 Plėtoti darnaus vystymosi politiką ir siekti Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo strateginių krypčių įgyvendinimo UNESCO daugiašaliuose formatuose, ypač Programos Tarptautinėje koordinacinėje taryboje;

8. Įgyvendindamas savo veiklos tikslą, Nacionalinis komitetas atlieka šias funkcijas:

8.1. koordinuoja Programos įgyvendinimą Lietuvoje ir viešina Programos tikslus;

8.2. telkia savo veiklos srities atsakingų valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų atstovus, pagrindinių mokslo centrų ir aukštųjų mokyklų bei kitų su Programos tikslais susijusių sričių atstovus ir nepriklausomus ekspertus Programos projektams įgyvendinti;

8.3. palaiko ryšius su Programos Sekretoriatu, Programos Tarptautine koordinavimo taryba ir jos biuru, UNESCO Europos regioniniu biuru mokslui ir kultūrai Venecijoje, UNESCO Programos antros kategorijos centrais ir kitų šalių Programos nacionaliniais komitetais;

8.4. užtikrina nacionalinį atstovavimą Programos Tarptautinės koordinacinėje taryboje, dalyvaujant Tarybos sesijose, atliekant sesijos dokumentų analizę, teikiant pakeitimų pasiūlymus, inicijuojant naujus pasiūlymus;

8.5. atlieka Programos veiklos dokumentų analizę ir teikia dokumentų pakeitimų pasiūlymus Programos sekretoriatui;

8.6. teikia siūlymus atitinkamoms institucijoms ir biosferos rezervatų valdytojams biosferos rezervatų teritorijų didinimo, atstovavimo, valdymo, komunikacijos bei švietimo klausimais;

8.7. teikia siūlymus atsakingoms institucijoms ir saugomų teritorijų valdytojams dėl saugomų teritorijų įtraukimo į Programos Pasaulinį biosferos rezervatų tinklą, dalyvauja rengiant naujų biosferos rezervatų paraiškas;

8.6. rengia Nacionalinės komisijos konferencijai rekomendacijas dėl Programos įgyvendinimo ir ataskaitas apie savo veiklą, taip pat Lietuvos dalyvavimo įgyvendinant Programą apžvalgas;

8.5. teikia siūlymus atitinkamoms institucijoms ir jų kvietimu dalyvauja rengiant racionalaus ir darnaus gamtos išteklių valdymo ir nacionalinės aplinkosaugos politikos kryptis ir strategijas;

8.8. padeda užtikrinti projektų ir veiklų, atitinkančių Programos tikslus, vykdymą ir tęstinumą;

8.9. organizuoja konferencijas, diskusijas, ekspertų susitikimus ir kitokio formato renginius Programos prioritetinėse srityse;

8.10. skleidžia šalies gerąją patirtį tarptautiniu mastu ir, atsižvelgdamas į šalies poreikius, – tarptautinę patirtį Lietuvoje pagal Programos sritis;

8.11. dalyvauja tarptautiniuose su Programos įgyvendinimu susijusiuose renginiuose, taip pat teikia ekspertų kandidatūras juose dalyvauti.

III SKYRIUS

NACIONALINIO KOMITETO TEISĖS IR PAREIGOS

9. Nacionalinis komitetas turi šias teises:

9.1. kviesti į Nacionalinio komiteto posėdžius Nacionalinės komisijos ir Nacionalinės komisijos sekretoriato, valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, vyriausybinių ir nevyriausybinių organizacijų atstovus bei fizinius asmenis ir išklausyti jų pasiūlymus, susijusius su Nacionalinio komiteto veikla ir Programos įgyvendinimu;

9.2. kreiptis į Nacionalinę komisiją ir Nacionalinės komisijos sekretoriatą, valstybės ir savivaldybių institucijas bei įstaigas, vyriausybines ir nevyriausybines organizacijas, fizinius asmenis ir teikti paklausimus bei pasiūlymus, susijusius su Nacionalinio komiteto veikla;

9.3. konsultuotis su Nacionaline komisija ir Nacionalinės komisijos sekretoriatu, valstybės ir savivaldybių institucijomis bei įstaigomis, vyriausybinėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis dėl Lietuvos dalyvavimo ekologijos srities tarptautinėse programose ir informacijos, susijusios su tarptautinėse konvencijose numatytų įsipareigojimų vykdymu (Kunmingo–Monrealio Pasaulinė biologinės įvairovės strategija, Konvencija dėl tarptautinės reikšmės šlapžemių, ypač vandens paukščių buveinių, Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo apsaugos konvencija ir kt.);

9.4. teikti siūlymus ir dalyvauti įgyvendinant kitas UNESCO programas, UNESCO rekomendacijas, UNESCO konvencijas;

9.5. bendradarbiauti, dalintis informacija, patirtimi ir duomenų bazėmis bei vykdyti bendras veiklas su kitų UNESCO programų ir konvencijų Nacionaliniais koordinatoriais ir Nacionaliniais komitetais Lietuvoje ir kitose šalyse;

10. Nacionalinis komitetas, įgyvendinamas savo funkcijas, privalo:

10.1. informuoti Nacionalinės komisijos sekretoriatą apie Nacionalinio komiteto posėdžius ir priimtus nutarimus;

10.2. pateikti Vykdomajam komitetui Nacionalinio komiteto posėdžių protokolus, pasirašytus Nacionalinio komiteto pirmininko ir posėdžių sekretoriaus;

10.3. kartu su Nacionalinės komisijos sekretoriatu pateikti metinę veiklos ataskaitą Programos sekretoriatui bei už savo veiklą atsiskaityti metinėje ataskaitinėje komisijos konferencijoje;

10.4. kartu su Nacionalinės komisijos sekretoriatu pateikti dviejų metų periodinę ataskaitą Programos sekretoriatui;

10.5. užtikrinti nacionalinį atstovavimą regioniniame Europos ir Šiaurės Amerikos biosferos rezervatų tinkle ir Pasauliniame biosferos rezervatų tinkle;

10.6. už tinkamą valstybės biudžeto ir kitų lėšų tinkamą naudojimą, susijusi su nacionalinio komiteto veikla atsakingas sekretoriatas.

IV SKYRIUS

NACIONALINIO KOMITETO SUDĖTIS, SUDARYMO TVARKA, KOMITETO NARIŲ TEISĖS IR PAREIGOS, NARIŲ ATŠAUKIMO TVARKA

11. Nacionalinį komitetą sudaro ne mažiau kaip septyni nariai. Nacionalinė komisija ir Nacionalinės komisijos sekretoriatas, gali pasiūlyti didesnį narių skaičių, tačiau visais atvejais narių skaičius turi būti nelyginis.

12. Nacionalinio komiteto sudėtį 4 metams tvirtina Nacionalinės komisijos Vykdomasis komitetas.

13. Kandidatus į Nacionalinio komiteto narius gali siūlyti biosferos rezervatų valdytojai, su Programos įgyvendinimu susijusių saugomų teritorijų valdytojai, mokslo ir aplinkos apsaugos srities valstybės institucijos bei įstaigos, aukštojo mokslo institucijos, vyriausybinės ir nevyriausybinės organizacijos.

14. Nacionalinė komisija ir Nacionalinės komisijos sekretoriatas turi patariamojo balso teisę, svarstant Nacionalinio komiteto sudėtį.

15. Siekiant užtikrinti Nacionalinio komiteto veiklos tęstinumą, ne mažiau kaip trys Nacionalinio komiteto nariai lieka dirbti kitoje kadencijoje.

16. Komitete nario statusu dirba Sekretoriato mokslo programų vadovas.

17. Nacionalinio komiteto nariai, Vykdomojo komiteto nutarimu, gali būti atšaukti nepasibaigus kadencijai šiais atvejais:

17.1 nacionalinio komiteto nario prašymu;

17.2. valstybės institucijos bei įstaigos, vyriausybinės ir nevyriausybinės organizacijos, delegavusios atstovą prašymu atšaukti Nacionalinio komiteto narį dėl nutrūkusių jo darbo santykių su šia institucija, įstaiga ar organizacija;

17.3. be motyvuotos priežasties Nacionalinės komisijos nariui neatvykus į tris posėdžius iš eilės.

18. Nacionalinio komiteto nariai privalo:

18.1. dalyvauti Nacionalinio komiteto posėdžiuose.

18.2. vykdyti su Nacionalinio komiteto funkcijomis susijusius Nacionalinio komiteto pirmininko ar jo pavaduotojo pavedimus.

19. Nacionalinio komiteto nariai turi teisę:

19.1. gauti visą reikiamą informaciją ir dokumentus, reikalingus Nacionalinio komiteto nario funkcijoms atlikti;

19.2. pasisakyti Nacionalinio komiteto posėdžiuose, teikti pasiūlymus ir išvadas;

19.3. pareikšti atskirąją nuomonę, įrašomą į Nacionalinio komiteto posėdžio protokolą, bet kuriuo posėdyje svarstomu klausimu;

19.4. pateikti raštiškas pastabas bei pasiūlymus dėl posėdžio protokole išdėstytos medžiagos.

20. Nacionalinio komiteto pirmininką, jo pavaduotoją iš savo narių renka Nacionalinis komitetas per naujos kadencijos pirmąjį posėdį.

21. Nacionalinio komiteto pirmininkas:

21.1. organizuoja Nacionalinio komiteto veiklą ir jam vadovauja;

21.2. rūpinasi Nacionalinio komiteto nutarimų įgyvendinimu;

21.3. rūpinasi Nacionalinės komisijos, jos Vykdomojo komiteto ir Nacionalinės komisijos sekretoriato nutarimų, susijusių su Programa, įgyvendinimu;

21.4. atstovauja Nacionaliniam komitetui bendradarbiaujant su UNESCO, Nacionaline komisija ir Nacionalinės komisijos sekretoriatu, kitų šalių Programos nacionaliniais komitetais, taip pat Lietuvos Respublikos bei užsienio valstybių vyriausybinėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis.

22. Nacionalinio komiteto veiklai skirtas lėšas administruoja ir jų apskaitą vykdo Nacionalinės komisijos sekretoriatas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktais, taip pat UNESCO ir kitų tarptautinių organizacijų ir fondų nuostatais.

23. Nacionalinio komiteto pirmininkas, gavęs atitinkamus Nacionalinio komiteto įgaliojimus ir juos suderinęs su Nacionalinės komisijos sekretoriatu gali kreiptis į valstybės institucijas, įstaigas, vyriausybines ir nevyriausybines organizacijas Lietuvoje bei užsienyje, taip pat į UNESCO, prašydamas paskirti atitinkamos srities specialistą ar ekspertų grupę konsultacijoms, taip pat pasitelkti patarėjus Nacionalinio komiteto funkcijoms atlikti.

24. Pasitelktiems patarėjams, specialistams arba ekspertams, kurie teikia su Programa susijusias konsultacijas, kitas intelektines paslaugas ar vykdo konkrečius su Programa susijusius projektus, gali būti mokamas atlyginimas. Už pasitelktų patarėjų, specialistų ar ekspertų paslaugas apmokama iš einamiesiems metams Nacionalinės komisijos sekretoriatui skiriamų valstybės biudžeto lėšų ar kitų Nacionalinės komisijos sekretoriato teisėtai valdomų lėšų.

25. Nacionalinio komiteto nariai veikia neatlygintinai.

V SKYRIUS

NACIONALINIO KOMITETO DARBO ORGANIZAVIMAS

26. Pagrindinė Nacionalinio komiteto darbo forma yra posėdžiai, kurie rengiami pagal poreikį, tačiau ne rečiau kaip kartą per pusmetį.

27. Nacionalinio komiteto posėdžiams vadovauja Nacionalinio komiteto pirmininkas, jam nesant – pirmininko pavaduotojas.

28. Nacionalinės komisijos sekretoriatas Nacionalinio komiteto darbui techniškai aptarnauti skiria nacionalinio komiteto posėdžių sekretorių (toliau – Posėdžių sekretorius), kurio funkcijas atlieka Nacionalinės komisijos sekretoriato darbuotojas, atsakingas už mokslo programų koordinavimą. Posėdžių sekretorius:

28.1. nacionalinio komiteto pirmininko prašymu, informuoja Nacionalinio komiteto narius apie rengiamus Nacionalinio komiteto posėdžius, renka bei rengia jiems informaciją.

28.2. protokoluoja Nacionalinio komiteto posėdžius;

28.3. užtikrina, kad informacija apie Nacionalinio komiteto veiklą būtų prieinama Nacionalinės komisijos interneto svetainėje.

29. Apie posėdį Nacionalinio komiteto nariams pranešama ne vėliau kaip prieš 5 kalendorines dienas, kartu pateikiant visą turimą informaciją (dokumentų kopijas).

30. Negalintis dalyvauti posėdyje Nacionalinio komiteto narys iki posėdžio pradžios turi žodžiu ar elektroniniu paštu pranešti apie tai Nacionalinio komiteto pirmininkui ir Posėdžio sekretoriui.

31. Nacionalinio komiteto posėdžiai teisėti, jeigu juose dalyvauja ne mažiau kaip pusė nacionalinio komiteto narių.

32. Nacionalinio komiteto posėdžio sprendimai priimami balsų dauguma. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemiamas Nacionalinio komiteto pirmininko balsas, o kai šio nėra – pirmininko pavaduotojo balsas.

33. Nacionalinio komiteto sprendimai įforminami protokoliniais nutarimais, kuriuos pasirašo Nacionalinio komiteto pirmininkas, jam nesant jo pavaduotojas, ir Posėdžių sekretorius.

34. Nacionalinio komiteto posėdžio protokolų kopijos pateikiamos Nacionalinio komiteto nariams ne vėliau kaip per septynias dienas nuo posėdžio pabaigos. Savo raštiškas pastabas bei pasiūlymus dėl pateiktos medžiagos Nacionalinio komiteto nariai gali pateikti Posėdžių sekretoriui per septynias dienas nuo protokolo kopijos gavimo dienos.

35. Nacionalinio Komiteto posėdžiai rengiami Nacionalinės komisijos sekretoriato patalpose.

36. Esant poreikiui, Nacionalinis komitetas turi teisę organizuoti Nacionalinio komiteto posėdžius ir priimti Nacionalinio komiteto sprendimus nuotoliniu arba hibridiniu būdu realiuoju laiku elektroninių ryšių priemonėmis. Šiuo būdu priimant Nacionalinio komiteto sprendimų nutarimus, turi būti užtikrintas Nacionalinio komiteto nario tapatybės ir jo balsavimo rezultatų nustatymas.

37. Nacionalinio komiteto posėdžių protokolai ir visi kiti su Programa susiję dokumentai kaupiami, sisteminami ir saugomi Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriate, numatyta dokumentų saugojimo tvarka.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

38. Nacionalinio komiteto Nuostatai gali būti papildomi ir keičiami Vykdomojo komiteto nutarimu.

39. Nacionalinis komitetas gali baigti savo veiklą arba būti pertvarkytas Nacionalinei komisijai pritarus jos Vykdomojo komiteto nutarimu.

_____